

Шкільна Рада
УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

К. КИСІЛЕВСЬКИЙ

ПРАВОПИСНІ ЛИСТКИ

ДЛЯ

ПЕРЕПИСУВАННЯ В ШКОЛІ ТА ВДОМА

Ч. 1.

НЬЮ ЙОРК — 1962
ВИДАННЯ ШКІЛЬНОЇ РАДИ

**Шкільна Рада
УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ**

К. КИСІЛЕВСЬКИЙ

ПРАВОПИСНІ ЛИСТКИ

ДЛЯ

ПЕРЕПИСУВАННЯ В ШКОЛІ ТА ВДОМА

Ч. 1.

**НЬЮ ЙОРК — 1962
ВИДАННЯ ШКІЛЬНОЇ РАДИ**

**ШКІЛЬНА РАДА
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ**

Нью Йорк, 1. вересня 1962 р.

Шкільна Рада при УККА в Нью Йорку затверджує „Правописні листки” ч. I.
проф. К. Кисілевського та доручає для вжитку в школах і курсах
українознавства.

Copyright 1962 by Shkilna Rada — New York.

Всі права застережені за видавництвом Шкільної Ради УККА — Нью Йорк.

Адреса Видавництва:

Shkilna Rada — U.C.S.A., P. O. Box 391., Cooper Sta., New York 3, N.Y.

П Е Р Е Д М О В А

Ця книжечка призначена для дітей, що вивчають український правопис на різних ступенях науки.

Практика виявила, що найлегше засвоїти правописні явища через переписування відповідно поданих слів і речень.

Тому вважаємо, що учні повинні часто вживати цього засобу, особливо тоді, як контрольні вправи в класах свідчать про нестачі, помилки, чи врешті промахи в писанні слів.

Щоб побороти й викоринити раз назавжди правописні недомагання учнів у зужині, ми вибрали із українського словника такі слова, які спричиняють труднощі в писанні, та подали їх тут на різних сторінках листків.

Переписуйте їх, а побачите вже незабаром успіхи!

АВТОР.

сь, ся — ш, ша

Імена.

Маруся, Мартуся, Олеся, Леся, Даруся, Ганнуся, Галюся, Нуся, Ася, Сяня, Олюся, Івася, Талюся, Оріся, Катруся, Іруся.....

1) Напиши своє ім'я так: Моє ім'я.....

Івась. Шапка Івася. Івасева книжка. То товариші Михася. Ходжу до школи разом з Михасем. Івась сидить на першому місці при столику. Його місце тут. Юрась мій товариш. Павлусь мій брат. Катруся бавиться з Марусею. Наша бабуся тішиться своїм унуком Костусем.

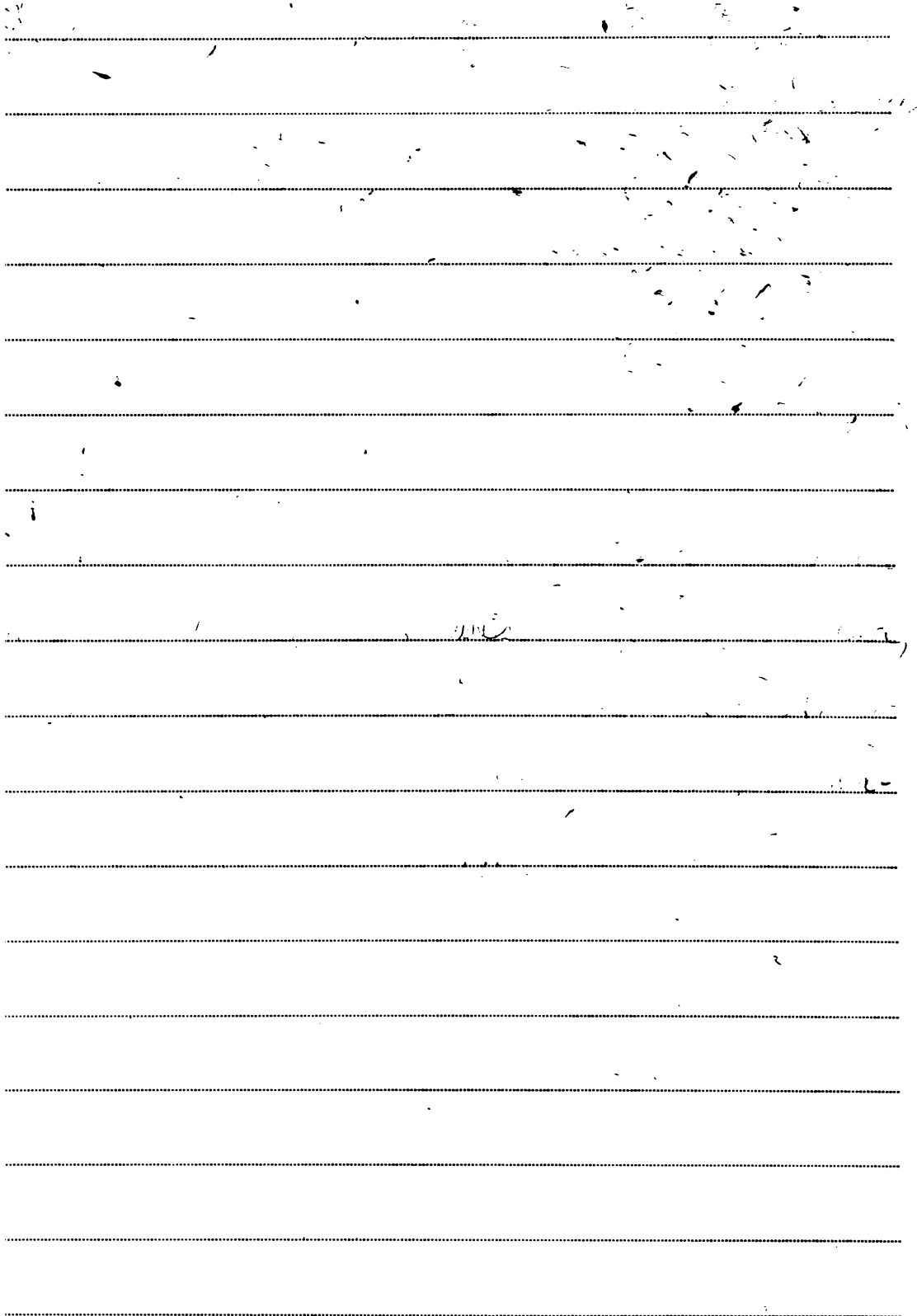
2) Як називається твоя бабуся? Моя бабуся називається .....

3) Як називається твій товариш? Мій товариш називається .....

св, сп, см, сн — шв, шп, шм, шн

Світ, світиться світло. Свято, святий, святкувати, святкувати свята. Священик, свячене. Спів, співати, співак, співачка, співучий, сміх, сміятися, смішний, смітник, смілий; сніг, снігур, сніданок, снідати, сніг, сніжок.

Швець, шевці; швидко; шнур, шнурувати; шпиталь, у шпиталі; шпиль гори, шпилька, шпилькове дерево, шпильковий ліс; шпінат здорова страва; шпортати; шматок хліба, шмаття...

Світло світиться здалека. В місті багато лукових ламп. То електричні свічники освічують вулиці в свято й в будні.

Зближаються Різдвяні Свята. Сніг іскриться на зелених шпильках ялинки. То ялинка прикрашує місто. Вона висока, струнка, убрана в чічки й світильця. Блискучі сніжинки на ялинці світяться й мерехтять тисячами іскор.

Мені так любо на серці. Вже приготував саночки. Завтра будемо санкуватися. Будемо сміятись і веселитись.

А от снігур летить! То маленька пташка з червоним підгорлям. Шукає поживи на засніжених кущах. Бідна, голодна, змерзла пташка! Стукає всюди дзьобиком, аж мені жалко її. За нею налетіла ціла зграя птиць. Цілий шнур снігурів і воробців сів на плоті та чіркає.

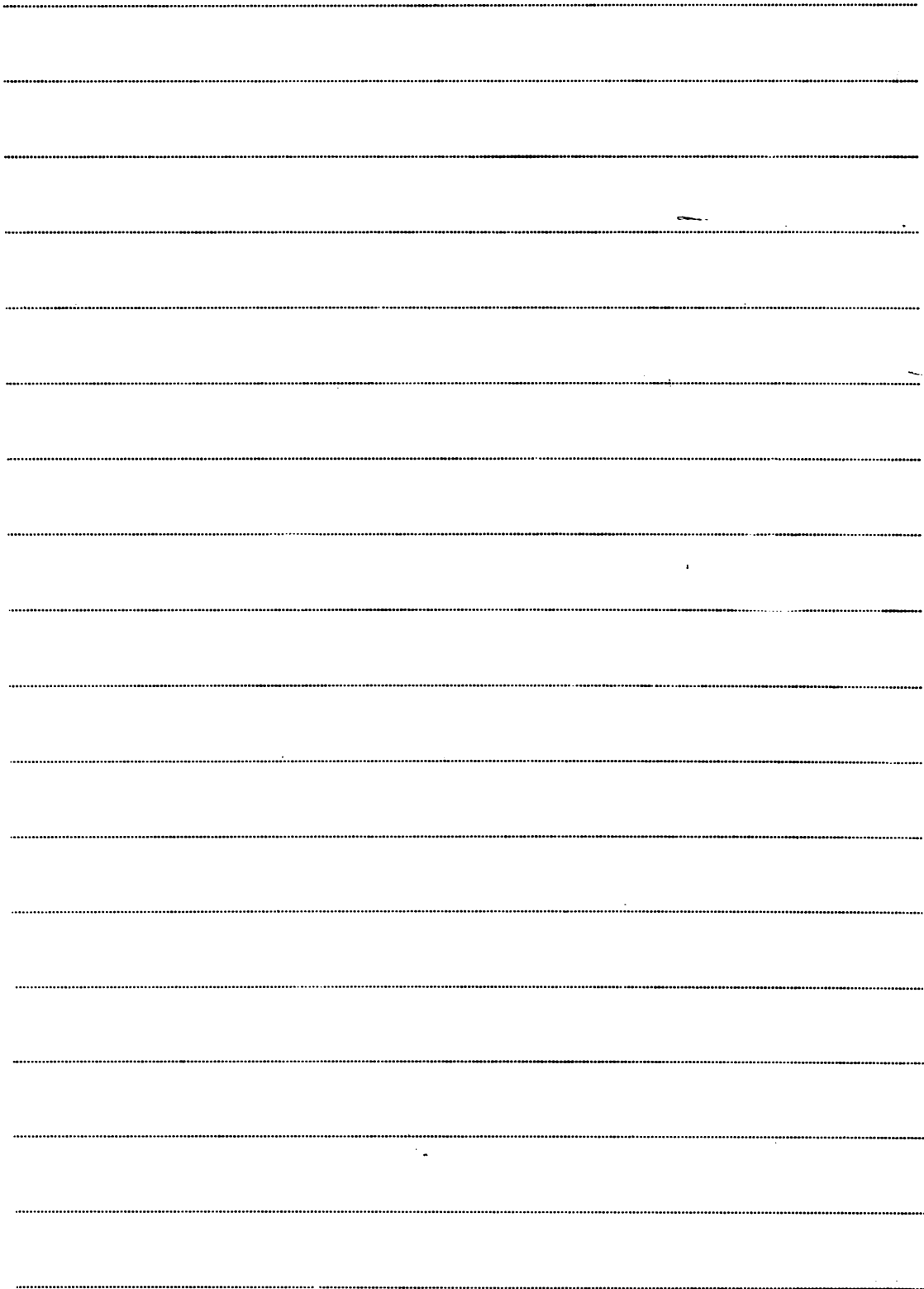
4) Для кого зима приємність, а для кого біда? Зима приємна для ..... і біда для .....

5) Чому пташки бідні взимі? Пташки не мають що....

6) Що прикрашує ялинка? Ялинка прикрашує хати і ціле .....

ж, жа, жи, жо, жі — з, за, зи, зо, зі

Жаба, жабеня, жабине рахкання, жабка; жито, житній хліб; жолудь на дубі; убога жінка живиться дуже скромно. Княжа дружина — то княже військо. Жінка князя називається теж дружина князя. Жовтий, жовтень, у жовтні багато жовтого листя на землі в лісі. Не жартуйте з вогнем у лісі. бо може загоріти сухе листя. а потім згорить увесь ліс.

Життєписи святих повні жертв і посвяти для ближніх. Життєписи князів повні пригод і воєнного життя.

Пиши задачу на завтра! Позавчора не було домашніх задач. Будемо писати про життя козаків на Запоріжжі. Запорізькі козаки, що жили на Січі, були дуже відважні. Вони ходили в походи на чужі та обороняли свої землі від ворожих нападів.

На степу багато різних звірів. Найдивніший з них то земляний заєць. Він живе в норах, випорпаних в землі. Найбільший звір, що живе в Біловезькій пущі, то зубр. Він подібний до американського бізона.

На Україні багато збіжжя, передусім пшениці й жита. Українське збіжжя живить людей у тих державах, що не мають таких урожаїв, як Україна. Також український цукровий буряк дає замітні урожаї.

7) Напиши, які бувають урожаї на Україні. На Україні багато .....

8) Про яких звірів у Біловезькій пущі та в лісостепу читав ти? В Біловезькій пущі живе ..... В лісах і степах України багато особливих звірів, як наприклад .....

9) Чому в лісі треба бути обережним з вогнем? Сухе листя горить .....

10) Що знаєш про життя святих? Воно повне .....

11) Що знаєш про княже військо? Воно ходило в походи .....

Blank lined paper with horizontal ruling lines.

ц, ць, ці, це, ця — ч, чі, че, чи, ча

Цей цілий день дуже святочний у мене. Це ж мої уродини. Цілую руці! Дякую за ці цукерки й солодощі!

Цей, ця, це — то займенники. Цього тобі не простять, бо ти робиш цирк з цієї цілої лекції.

Цар, цісар, ціп, цап, цукор, цвіт, у повному цвіту, у повному розцвіту, цвинтар, на цвинтарі, хлопець, хлопці, кравець, молодець, купець, жнець, жєнці, жниця то жінка, що жне; молодиця, учениця, учень, учня, учні; чернець, чєнці, черниця, робітниця, цариця, птиця, спідниця, лисиця, суниця, суниці, суниць.

Цить! Не плач, принесу колач. Пшеничний колач найсмачніший! Почекай! Дістанеш чоколяду. То не цибуля, то цитрина. Чий то черевик? Чия то панчоха? Чого вони валяються по корчах? Це найдорожчі речі. В четвер буде чарівний вечір. Черговий вечір буде аж за тиждень. Що за чари!

Слава і честь дружинникам наших князів. Княжим дружинникам засяяло чудове сонце. До схід сонця вранці вирушили з обозу козацькі чоти.

Це вам на чай! Чи ти хочеш чаю? Часник добрий з ковбасою. Тут чути часник.

Handwritten text on lined paper, including the word "D" and other illegible characters.

Blank lined paper with horizontal ruling lines.

12) Що ти дістав на свої іменини в дарунку від цього братчика? Я дістав на іменини від цього братчика . . . . .
.....

13) Що роблять жєнці в літі? Женці . . . . . збіжжя.

14) Чим займаються учні й учениці в часі вакацій?

Учні й учениці . . . . .

15) Коли вирушають у похід козацькі чоти? Козацькі чоти вирушають . . . . .

16) Що волієш, чоколяду, чи цитрину, чи цибулю? Волю . . . . .

х, хи, хі — г, ги, гі

Хата, хатній, хатня справа; хвіст, хвоста. То знана забава: хвоста закидай! Учні беруться за руки й бігають на вільному просторі один за одним, а передовий змінє часто напрям і закручує то в цю, то в ту сторону цілий той вуж. Багато тоді сміху, несподіванок, а то й небезпеки для останнього в ряді. Треба виминати її!

Хитрий чоловік. Хитрого називають також Лис Микита.

Пшеничний хліб то найліпша їда. Хлопці люблять ховатися на совгах і санкуватися з горба.

Ох! Яка то химерна погода. То холодно, то гаряче. Не вгадаєш, що треба вдягнути! Чи хутерко, чи плащ.

Blank page with horizontal dotted lines for writing.

Наша Христя хвора. Застудилася на ховзанці. Має запалення горла. Гадаю, що не буде скоро в школі; може й не буде на гагілках. Не рахуйте на неї. Треба подумати про когось іншого, що заступить її в хороводі гагілок.

Гетьман Богдан Хмельницький захищав Україну від ворогів, яких побив наголову під Батогом над рікою Богом.

Наша гімназія святкувала пам'ятку перемоги над ворогами. В гімнастичній залі зібралось багато цікавих глядачів. Вони вислухали з повагою гарну промову й вірші з цієї нагоди.

Горох, город, господиня, господарство, господарювати, гостинний, гості; гребінець, гребінь; грубий; гріх, грішник; гріш, громадянин; грім; гуси... **але:** хан, хапати; Харків; харчі, харчів; хвалити; хвиля; християнин, хиба, хиби, **але:** хіба; хрипіти, хребет, хребта; хрестик, хрещатий барвінок, хрущ, хробак; хустка, хутір, хутро...

17) Яку забаву знаєш? Знаю забаву: .....

18) Напиши п'ять слів, що починаються від г: Господь, гора .....

19) Напиши п'ять слів, що починаються від х: хата ..
.....

20) Як святкували учні Шевченковий день? Рано прибрали ми .....

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

е — и; о — у

Село, села; у множині: ці села, цих сіл. Весело весною на селі. Веселе сонечко на весні. Вже прийшла весна. Вже показали весняні квітки. На берегах лісів і гаїв зацвіли первоцвіти. Незабаром зацвіте косатень або іріс. Також жовті козельці та сині незабудьки манять наші очі. На полях багато пільних братків, крокосів, стокротей. В гаях білють конвалії. Діти збирають їх, плетуть віночки та прикрашують ними свої голівки.

Великий, великан, велет; лежати, летіти, беру, береш, беремо, берете, **але:** вибираю, вибираємо. Перебирати. Гриміти, гримить; дрижати, беруть мене дрижаки або дрожі; кидати; кишеня; залишити; минути, воно не мине тебе. Тривалий, тривкий, витривалий на зимно, витривалий на спеку. Глитай; скупий глитай ласий на гроші. Мене забули. Мені болить голова і в мене болить горло. Молоти; він меле пшеницю в млині. Вони мелють. Мели зерно на мілку муку! Він не меле на крупи.

Голубка, голуб; голуби полетіли в ліс. Кожух, кожа або шкіра. Теплий кожух, не на мене шитий. Голова, вона має добру голову. Яблуко, яблука, яблучко; кукурудза; добра кулеша з кукурудзяної муки. Також каша з гречаної муки дуже смачна. Мачуха не любила Тарасика. Вона побивала його тяжко й часто. Тарасик ховався в кущах та в лопухах на леваді. Наша сестра Олександра була за куму своїй ровесниці Оленці. Кому вона була за куму? Та кажу ж, що Оленці. Мій батько був за кума Василеві Прибилові.

21) Напиши 5 слів, у яких будуть: букви е- та 5 слів з и-буквами.

22) Напиши 5 речень, у яких будуть назви квіток. Конвалія цвіте на весні і має . . . . . (яку) голівку.

23) Якого кольору фіялки? Фіялки є . . . . .

[Faint, illegible handwriting on lined paper]

Подвійні приголосні перед -я, -ю, -ї, -і, -є:

1. в іменниках, що походять від дієслів, наприклад, дієслова: читати, писати, оповідати, рисувати, малювати, знати, пізнати, говорити, уміти, спати. Від них похідні іменники: читання, писання, оповідання, в цьому оповіданні, займаюся рисунням, малювання, велике знання природи, віддається пізнанню людей, говорення, з таким говоренням, він має достатнє уміння, досить спання. Тут здвоєне н.

Також здвоюються т перед -я, -ю, -ї, -і, -є у віддієслівних іменниках. Маємо дієслова: чути, почути, відчути, шити, бити, пити, каятися, жити, гнити, взути, взяти, знати... Від них утворені віддієслівні іменники: чуття, чуттю, чуттям, почуття, відчуття, шиття, вона заробляє шиттям, биття, пиття, каяття, життя, у житті, гниття, взуття, моє взуття в напрямі, взяття, знаття...

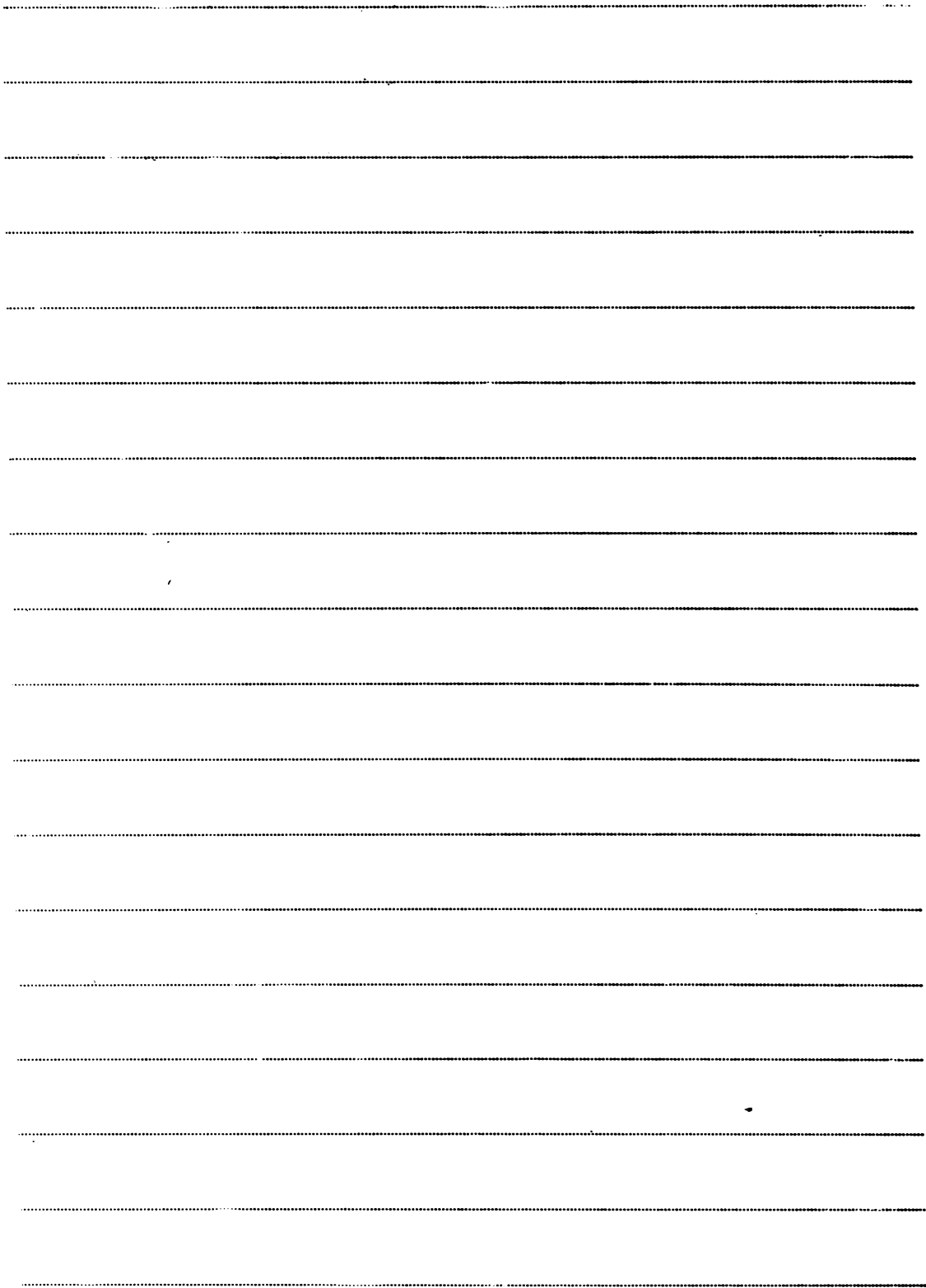
2. в інших іменниках подвійні н, т, д, л, с, з, ж, ш, ч: речення, стаття, браття, суддя, білля, зілля, весілля, Ілля, Поділля, волосся, колосся, мотуззя, галуззя, збіжжя, життєвий і життєвий, роздоріжжя...

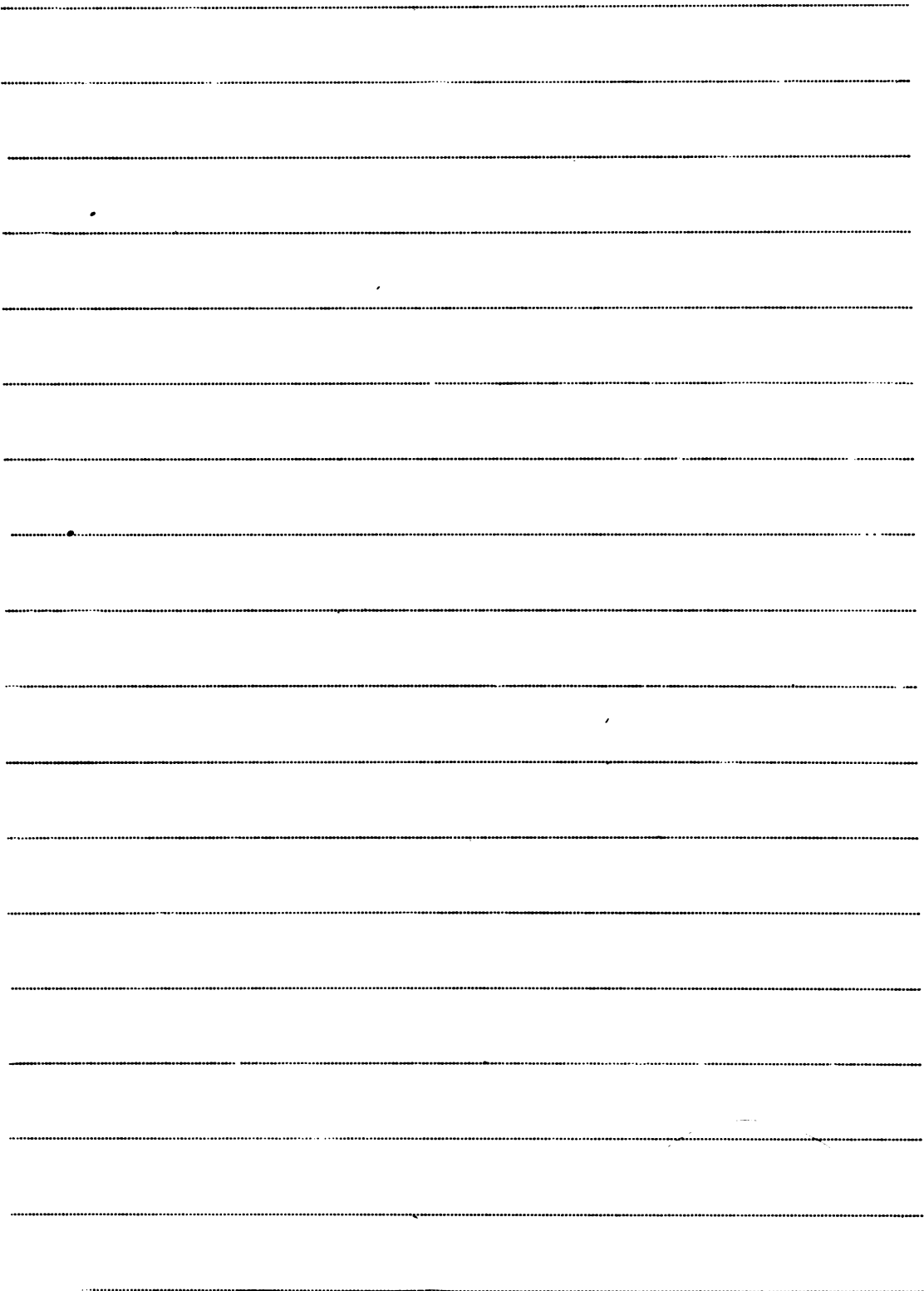
3. в орудному відмінку жіночого роду іменників на приголосний звук: тінню, сіллю, ніччю, річчю, розкішшю, міддю, бавлюся жолуддю...

Примітка. Всі ці іменники мають у родовому множині тільки поєдинчі звуки, не подвійні: писань, нема таких оповідань, весіль, малювань, знань, але: почуттів, суддів, статтів... **Виймки.** Іменники з двома приголосними в закінченні перед я, ю, і не подвоюють своїх приголосних: щастя, листя; повістю, новістю, смертю...

24) Напиши 5 іменників із здвоєними приголосними перед -я, -ю.

25) Напиши 5 іменників із здвоєним н перед -я, -ю, -і.

A series of 20 horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice.

Апостроф (').

Після губних п, б, в, м, та в складених словах перед я, ю, і, є ставимо апостроф: п'ять, п'ятьох, п'ятьма, п'ята, п'ядь, п'яді, п'ятдесят, п'ятдесятьох, п'ятсот, п'ють воду, б'ють ворогів, б'ється, моє серце б'ється нерівно, в'язати, в'язання, ув'язнений, в'язень, в'язня, в'юн, в'ється, в'язка сіна, в'янути, м'яч, м'ясо, м'ясниці, м'який, м'якшення, м'яти, м'ята пахне, м'якати, м'язень, м'язня, м'язи; з'єднати, з'ява, з'явитися, з'їсти, з'їхати, з'ясувати, від'їхати, в'їзд, об'єднані, об'єкт, суб'єкт, роз'юдити. Також після твердо-го р перед я, ю, і: матір'ю, Мар'яна, бур'ян, на подвір'ї, пір'я, у пір'ї, узгір'ям веде дорога до міста. . .

Не треба апострофа, коли перед вичисленими губними є вже в слові один звук: цвях, (ц-в-ях), святий, свято, священник, святкувати, морквяний, верб'яний, Різдвяні Свята.

Не треба апострофа, коли р є м'яке: буря, ряд, буряк, рятувати, говорю, отворю, отворю вам двері. . .

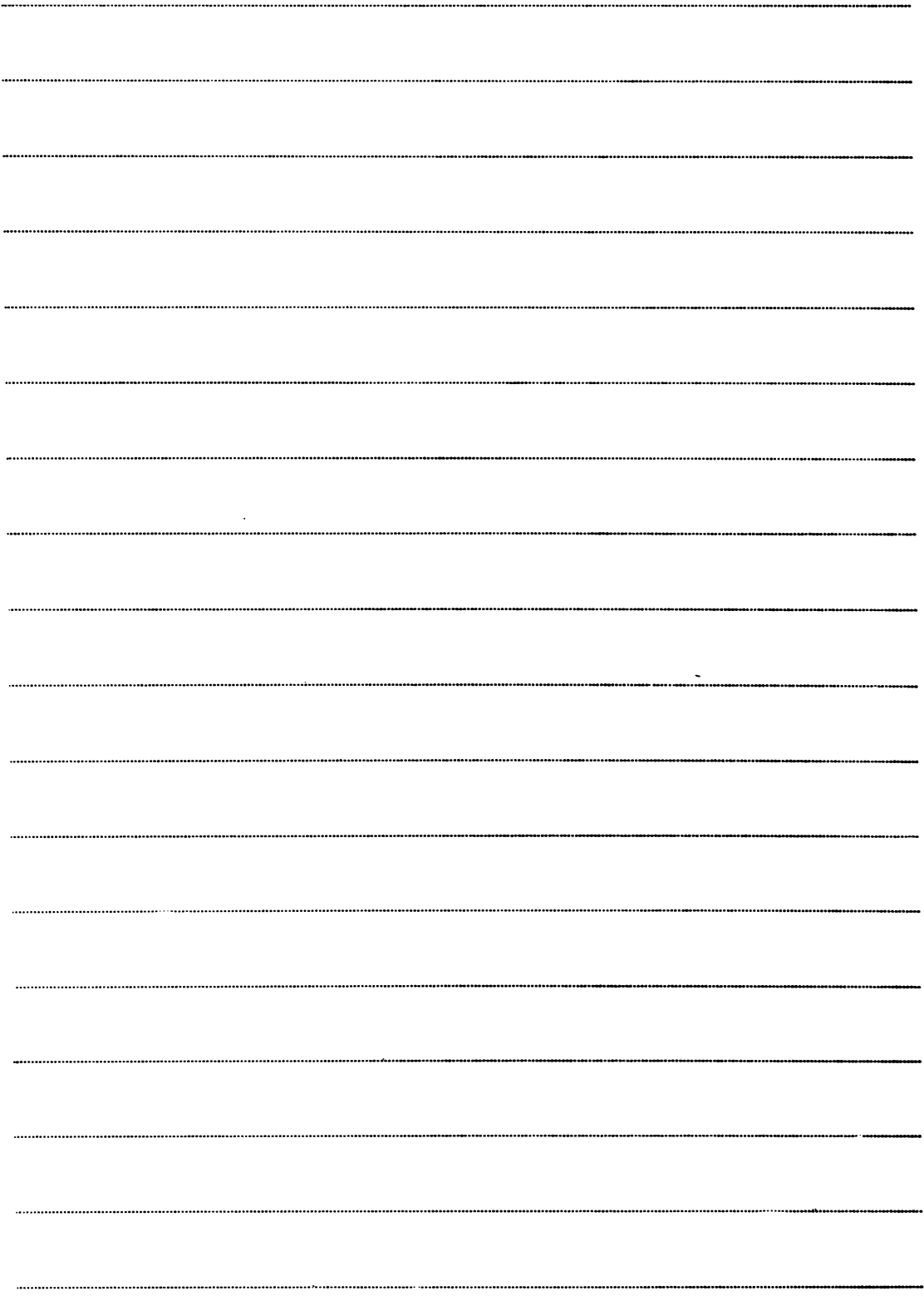
Не треба апострофа в чужомовних словах: бюрко, бюст, бюджет, Мюнхен.

Перепиши!

Він кинув м'ячик у кущі та шукає його вже п'ять хвилин. — Ти грав з ним у м'яча, то йди тепер йому на поміч. — Він не має часу, бо п'є воду, а потім мусить в'язати й направляти в'язання від кийка. — Мені не подобається така прив'язка, бо вона має дуже м'яку шкірку. Вона знов розв'яжеться. Треба, щоб шкірка була в'юнка, але щоб добре зв'язувала й міцно тримала кийок.

26) Напиши дев'ять іменників і дієслів з апострофом.

Слова з апострофом: .....

27) Напиши, в яких словах не треба апострофа та чому. Слово — вечеря — пишемо ....., бо .....

28) Де треба писати апостроф? Апостроф пишемо ..
.....

29) В яких складених словах пишемо апостроф? Слова: з'їхати, ... пишемо .....

Складені прислівники.

Часто робимо помилки або не знаємо, коли писати вкупі та коли нарізно два слова, що мають значення прислівника на питання: де, як, коли. Тому придивіться до цих прислівників та пишiть їх правильно!

Він підняв голову **догори**. Тут підкреслене слово вжите прислівниково на питання: де, як. Але в такому реченні, як це: Він ішов до гори Сивулі, але заблудив в корчах під горою і не вийшов на гору. Тут виразно підкреслена гора та прийменники: до, під, на. Тому пишемо їх окремо.

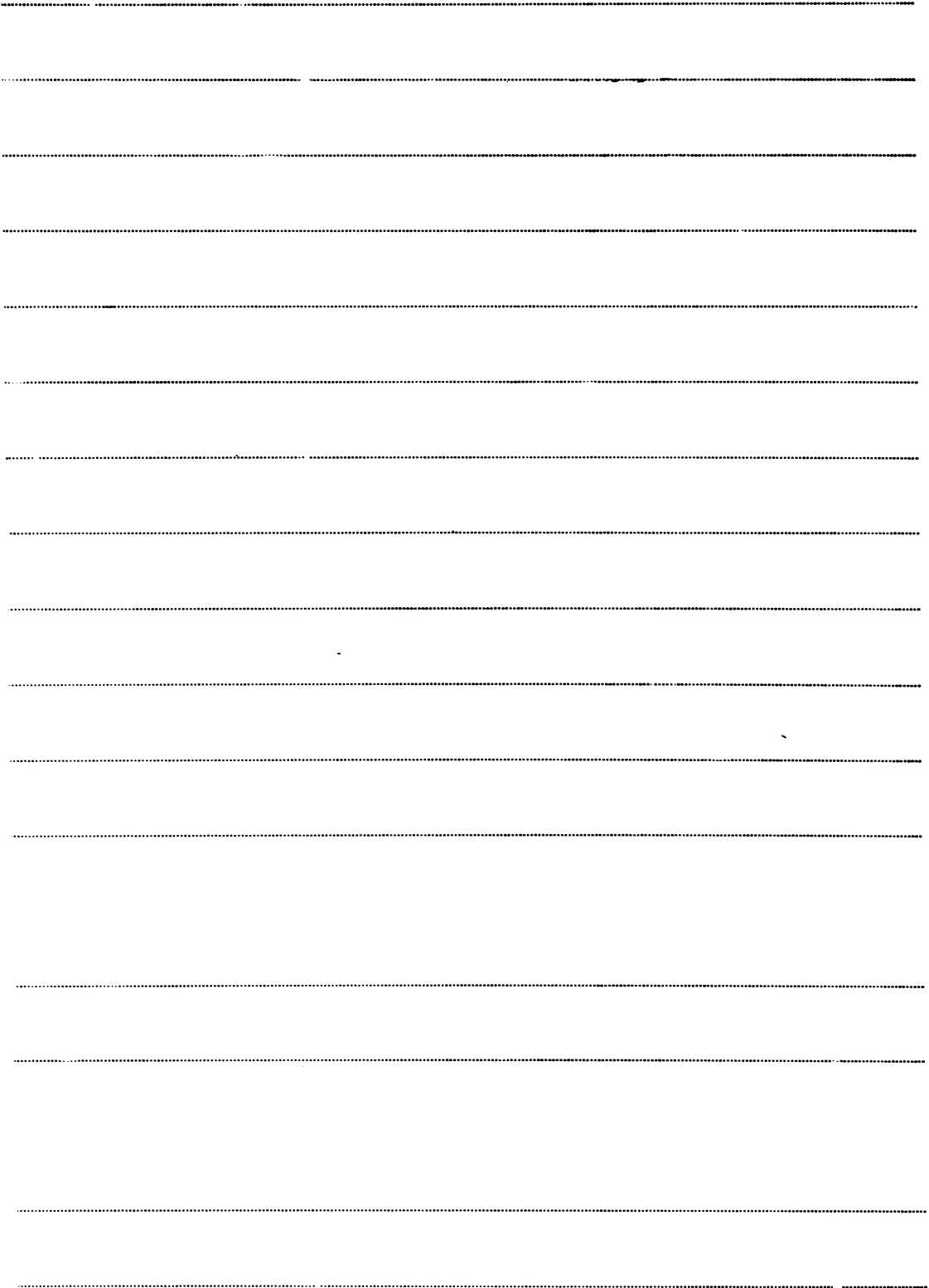
Так само в цьому реченні: Василь під'їхав до гори, що звисала над дорогою. Тут також відокремлена гора. Але: Маруся поглянула вгору.

Подібні зрослі прислівники: вгорі, нагору, згори; напр., у реченні: Сонце показалось вгорі та освітило всю околицю. Треба платити згори. Проведіть його нагору. (Тут: вгору.)

Інші зрослі прислівники:

увечері, ввечері, вдень

Вдень було гарно, а от увечері захмарилось. Увечері став дощ накрапати.

Віддавна, віднині, відсьогодні, відци, звідкіля

Я вже віддавна думаю над цим. Віднині нікому не буду дарувати провин. Відци починається Поділля. Звідкіля ви? Я з Поділля.

Вліво, вправо, вниз, внизу

Як хочеш стрінути його, то мусиш іти наперед уліво, а потім униз навпростець і врешті вправо. Там унизу напевно зустрінеш його.

Вкінці, врешті, вранці, досвіта, дотепер

Він не приходив до школи дотепер. Казав, що був хворий. Врешті показався сьогодні вранці. Чи ти не можеш встати досвіта? Вранці так приємно в городі. Можеш похожати там і вчитися до іспиту. Ти не подумав над цим дотепер?

Зблизька, здалека, ззаду, позаду, змалку, знову, зокрема

Здалека видніли гори. Коли я підійшов ближче, вони закрили весь краєвид зблизька. Виглядали дуже дико. Я пам'ятав їх здавна, ще змалку, коли мої батьки жили в цій околиці. Тепер знову згадалися усі верхи зокрема. Ззаду була ріка, така, як і колись. Бувало я купався в ній. Дотепер ще бачу своє дитинство, хляпання в зимній воді, лови на раків і пстругів.

Навznak, навхрест, нащо, навколо, надаремне, надворі, назустріч

Ми поспішали з гір, бо здалека гуділи громи. Івась зачіпив об галузь і провалився навznak. Чого ти такий небережний? — запитав я його. Але в нього не було охоти до відповіді. Нащо ти ішов тими куцями? Це ж небезпечна дорога! Навколо були стрімкі стежки. Надаремне він

A series of 20 horizontal dashed lines spanning the width of the page, providing a guide for handwriting practice.

ішов наперек і навхрест. Не допомгло це йому, тільки назустріч вилазили щораз гірші перешкоди. Надворі потемніло й засунулось навколо хмарами.

Назагал, напам'ять, назад, наново, нараз, недавно, незабаром

Таких прогулянок я не люблю. Можна заздалегідь передбачити їх невдалі закінчення. Все те я знаю вже напам'ять. Треба наново починати! Так було недавно з нашою прогулянкою. Нараз звідкись надпливуть хмари й незабаром почнеться зливний дощ. А тут додому далеко. Назагал ми мусіли мокнути дві години.

Напередодні, напочатку, наравду, подорозі, попросту

Напередодні була гарна погода. А сьогодні вранці почав падати дощ. Направду це не зрозуміле для мене. Попросту дивне явище. Напочатку я не захоплювалася тією прогулянкою, але згодом стала вона для мене приємною розривкою. Подорозі ми співали стрілецькі пісні.

Blank lined paper with horizontal ruling lines.

